Santrauka

Baroko laikotarpiu suklestėjusių maldingumo praktikų fone išsiskyrė gausiai steigtos religinės brolijos. Vilniaus katedroje įvykusiomis iškilmėmis (1671 m. kovo 8 d.) savo turtingą istoriją pradėjo Saldžiausiojo Marijos Vardo arkibrolija. Vilniaus vyskupo sufragano Mikalojaus Slupskio rūpesčiu įsteigta arkibrolija buvo viena pirmųjų Europoje, paskirta Marijos Vardui (Katalikų Bažnyčioje ši šventė visuotinai minima tik po 1683 m. šventės dieną laimėto Vienos mūšio). Vilniaus vyskupijos širdyje įsteigtos arkibrolijos reprezentacinį pobūdį liudija tiek garbūs jos nariai (LDK ir Lenkijos valdovai, didikai, Bažnyčios hierarchai), tiek ir itin prabangiai įrištas albumas (Album Archiconfratern[itatis] Dvlciss[imi] Nominis Mariae). Albume nuo pirmos dienos įsirašydami (ar įrašomi) visi arkibrolijos nariai sudarė pilną sąrašą ir vertingą autografų kolekciją. Kelis šimtmečius (paskutiniai įrašai – 1938 m.) pildyta knyga prasidedant Antrajam pasauliniam karui drauge su Vilniaus kapitulos archyvu buvo paslėpta Vilniaus katedros sienoje, o pastatą pritaikant Vilniaus paveikslų galerijos veiklai 1956 m. buvo atrasta ir perduota tuometinei Lietuvos TSR Mokslų akademijos bibliotekai (dabar – Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka), kur saugoma iki šiol. Svarbią vietą (pirmiausia – Vilniaus) religiniame gyvenime užėmusi Saldžiausiojo Marijos Vardo arkibrolija ir jos albumas, apimantis visą arkibrolijos istoriją, reikiamo įvertinimo ir tyrimų nesulaukė. Šis projektas skirtas ištirti Vilniaus katedros Saldžiausiojo Marijos Vardo arkibrolijos istoriją (ypatingą dėmesį skiriant jos struktūrai, raidai ir nariams) ir publikuoti 1671–1938 m. pildytą arkibrolijos albumą, kuriame užfiksuota apie 18 000 asmenų. Dėl plataus chronologinio ir geografinio šaltinio lauko, tyrimai ir parengtas šaltinis bus pagalbūs tiek Lietuvos, tiek ir kitų šalių tyrinėtojams (istorikams, religijotyrininkams, genealogams, kalbininkams), visiems besidomintiems, paskatins naujus tyrimus.

Summary

The practice of piety and the religious fraternities flourished in Baroque times. The Auxiliary Bishop of Vilnius Mikołaj Słupski was the main initiator of the Arch-Fraternity of the Sweetest Name of Mary at Vilnius Cathedral (it was ceremonially leading there on March 8, 1671). This Arch-fraternity was one of the first Catholic fraternities of this title in the world (the Feast of the Name of Mary is inscribed in the universal calendar of the Catholic Church after the victory at the Battle of Vienna in 1683). The rulers of Poland and the Grand Dukes of Lithuania, senior government officials, bishops and other clergy, monastic communities, and other believers joined the representational Arch-Fraternity. A lavishly decorated book (Album Archiconfraternitatis Dulcissimi Nominis Mariae) was made for its members to sign in, most of them having signed in their own hand, so the pages of the book also bear autographs of prominent people from later times and a complete list of members. The book has been used for centuries (1671–1938). Before World War II, the album was hidden together with the archive. It was discovered in 1956, when repairs were being made on Vilnius Cathedral to adapt it for housing the Vilnius Picture Gallery. The discovered archive along with this album was handed over to the Manuscript Department of the then Library of the Lithuanian Academy

of Sciences. This Arch-Fraternity and its album have been known in historiography, but have not received the attention they need. The project envisages the publication of the Arch-Fraternity`s album written in 1671-1938, which contains the full list of members (about 18 000). The most prominent members will be described in the comments. The prepared source and publications will help both Lithuanian and foreign researchers (historians, genealogists, linguists), anyone interested, encourage new research and contribute to the upcoming anniversary of Vilnius.